

A photograph of three business professionals in a meeting. Two women and one man are standing in front of a large window, looking at a laptop. The scene is brightly lit, and the window reflects the sky. The image is used as a background for the title text.

System zarządzania w zakładzie reasekuracji i funkcje kluczowe

System zarządzania zakładem reasekuracji – założenia ogólne

- Wymogi dotyczące systemu zarządzania stanowią wymogi odmienne wobec regulacji przewidzianych w Kodeksie Spółek Handlowych
- Przepisy Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej dotyczące systemu zarządzania mają charakter *ius cogens* – oznacza to, że zakład ubezpieczeń nie może wyłączyć ich stosowania
- Wdrażanie systemu zarządzania systemem zarządzania będzie przedmiotem kontroli i nadzoru KNF

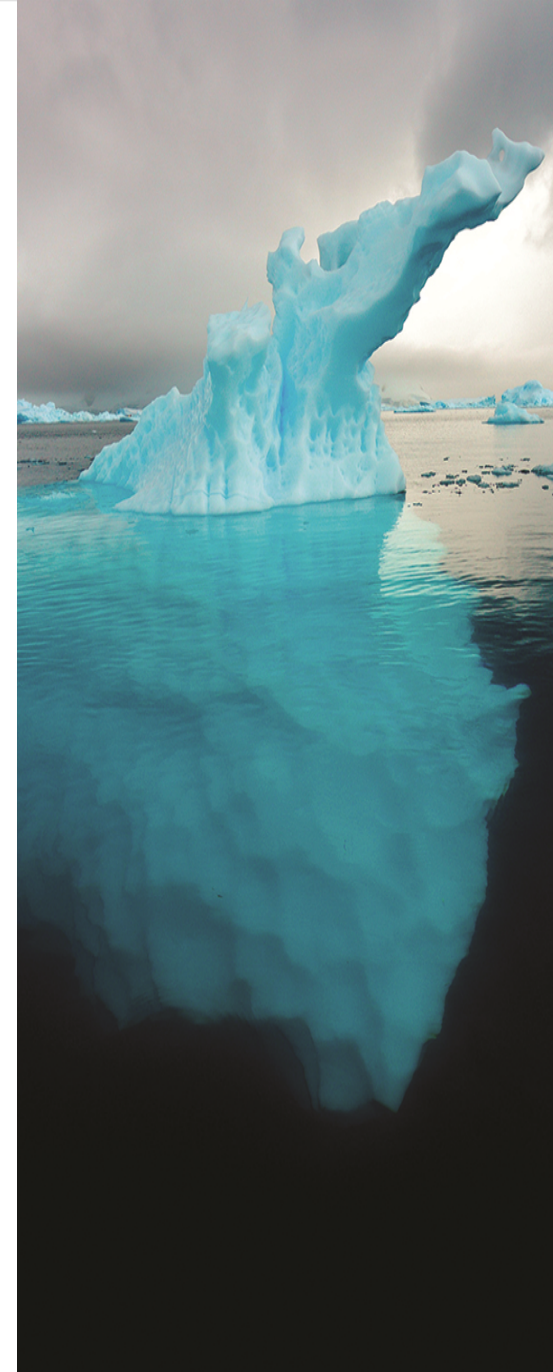
Ustanowienie systemu zarządzania w systemie Wyłącalność II

Dyrektywa
Wyłącalność II

Rozporządzenie
Delegowane KE

Ustawa o działalności
ubezpieczeniowej i
reasekuracyjnej

Wytyczne EIOPA/
KNF dotyczące
systemu zarządzania

Obowiązek wdrożenia systemu zarządzania

Proporcjonalność systemu zarządzania do charakteru, skali i złożoności działalności.

System zarządzania obejmuje co najmniej:

- strukturę organizacyjną, w której zakresy odpowiedzialności są jasno i odpowiednio podzielone
- skuteczny system przekazywania informacji
- zgodność z innymi wymaganiami określonymi w niniejszym rozdziale

Zakłady dokonują regularnego przeglądu funkcjonowania systemu zarządzania

art. 45 Ustawy

Funkcje kluczowe

- funkcja zarządzania ryzykiem
- funkcja zgodności z przepisami
- funkcja audytu wewnętrznego
- funkcja aktuarialna
- pozostałe funkcje

System zarządzania zapewnia prawidłowe i ostrożne zarządzanie zakładem ubezpieczeń lub reasekuracji

Funkcja kluczowa - należąca do systemu zarządzania **zdolność zakładu reasekuracji do wykonywania poszczególnych zadań w ramach systemu zarządzania.**

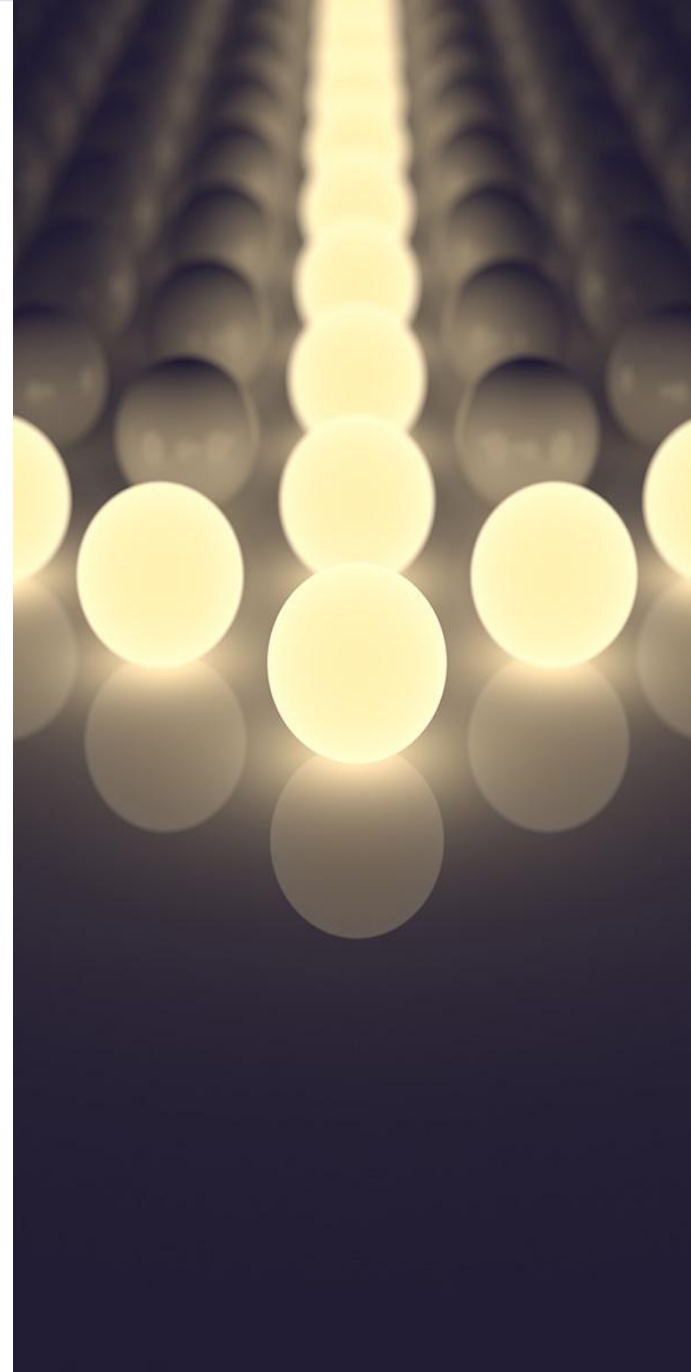

Kto wykonuje funkcje należące do systemu zarządzania?

Funkcje należące do systemu zarządzania są wykonywane przez:

- osoby wykonujące czynności należące do tych funkcji
- osoby nadzorujące te funkcje

art. 3 ust. 5 Ustawy

Ogólne wymogi w zakresie zarządzania

- skuteczny system zarządzania
- prawidłowe i ostrożne zarządzanie prowadzoną działalnością
- przejrzysta struktura organizacyjna
- jasno przypisane i odpowiednio podzielone zakresy odpowiedzialności
- skuteczny system zapewniający przekazywanie informacji
- regularne przeglądy wewnętrzne
- zapewnienie ciągłości działania, w tym opracowanie planów awaryjnych
- zastosowanie zasady proporcjonalności
- opracowanie odpowiednich polityk oraz ich przegląd

Czym zajmuje się funkcja zarządzania ryzykiem?

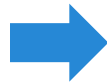
- Zarządzanie ryzykiem
- Monitorowanie ryzyka
- Wdrażanie zadań związanych z zarządzaniem ryzykiem wewnątrz organizacji
- Rozpoznawanie ryzyka
- Koordynacja zarządzania ryzykiem
- Kontrola skuteczności systemu zarządzania ryzykiem
- Doradzanie zarządowi i radzie nadzorczej w kwestiach zarządzania

System i funkcja zarządzania ryzykiem

Efektywny system zarządzania ryzykiem obejmuje:

- strategie
- procesy
- procedury sprawozdawcze
- współzależności między nimi

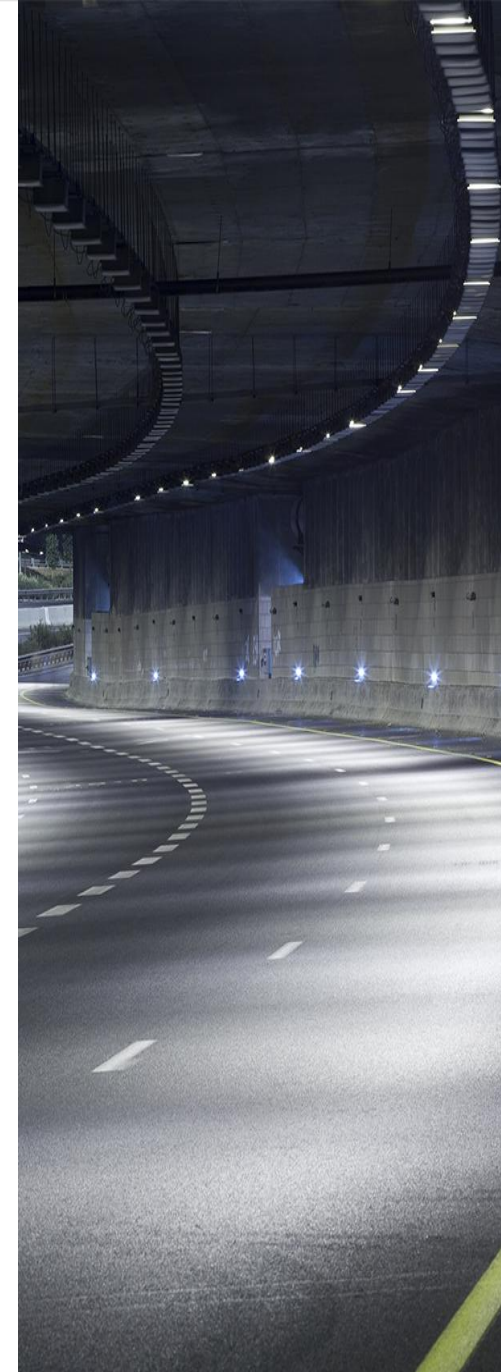

konieczne do
określenia, pomiaru i
monitorowania ryzyk

Zarządzania tymi rodzajami ryzyka i sprawozdawczości w ich zakresie, w sposób ciągły, zarówno na poziomie indywidualnym, jak i zagregowanym.

System zarządzania ryzykiem ma być dostosowany do struktury organizacyjnej oraz z procesów decyzyjnych

Funkcja rozproszona

Co obejmuje system zarządzania ryzykiem?

System zarządzania ryzykiem obejmuje wszystkie ryzyka

- ryzyka, które należy uwzględnić w obliczeniach kapitałowego wymogu wypłacalności
- ryzyka, które są uwzględniane jedynie częściowo lub są w tych obliczeniach pomijane
- ryzyka, które są w tych obliczeniach pomijane

System zarządzania ryzykiem obejmuje co najmniej:

- ocenę ryzyka przyjmowanego do ubezpieczenia i tworzenie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności
- zarządzanie aktywami i zobowiązaniami
- lokaty, w szczególności w instrumenty pochodne
- zarządzanie płynnością i ryzykiem koncentracji
- zarządzanie ryzykiem operacyjnym
- reasekurację i inne techniki przenoszenia ryzyka

art. 57 Ustawy

Wymogi dotyczące zarządzania ryzykiem – Zasady Ładu Korporacyjnego KNF

Instytucja nadzorowana powinna skutecznie zarządzać ryzykiem występującym w jej działalności, w szczególności poprzez opracowanie i wdrożenie adekwatnego i skutecznego systemu zarządzania ryzykiem.

Na proces zarządzania ryzykiem powinna składać się jego:

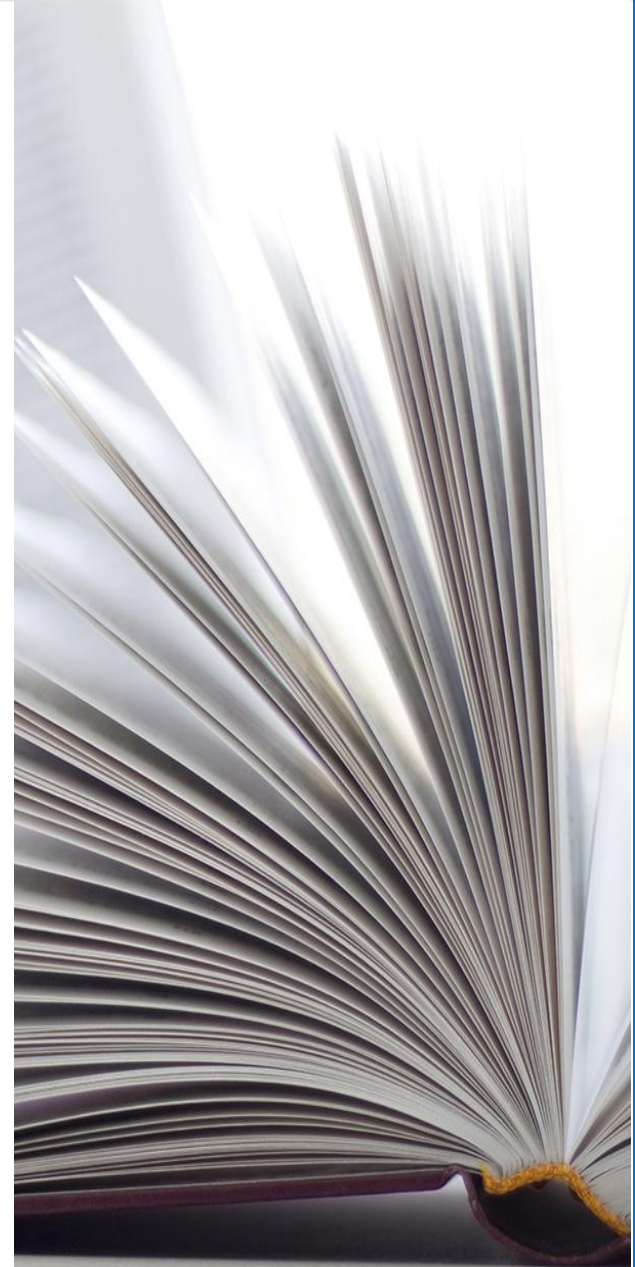
- identyfikacja
- pomiar
- szacowanie, monitorowanie
- stosowanie mechanizmów kontrolujących i ograniczających zidentyfikowany, zmierzony lub oszacowany poziom ryzyka.

System zarządzania ryzykiem powinien być zorganizowany **adekwatnie** do skali i charakteru prowadzonej działalności przy uwzględnieniu strategicznych celów instytucji nadzorowanej, w tym strategii odnośnie zarządzania ryzykiem oraz tolerancji na ryzyko określonej przez instytucję nadzorowaną.

Zakres kontroli wewnętrznej

System kontroli wewnętrznej obejmuje:

- procedury administracyjne i księgowo
- organizację kontroli wewnętrznej
- odpowiednie ustalenia w zakresie sporządzania raportów na wszystkich szczeblach struktury organizacyjnej zakładu
- **funkcję zgodności z przepisami *compliance***

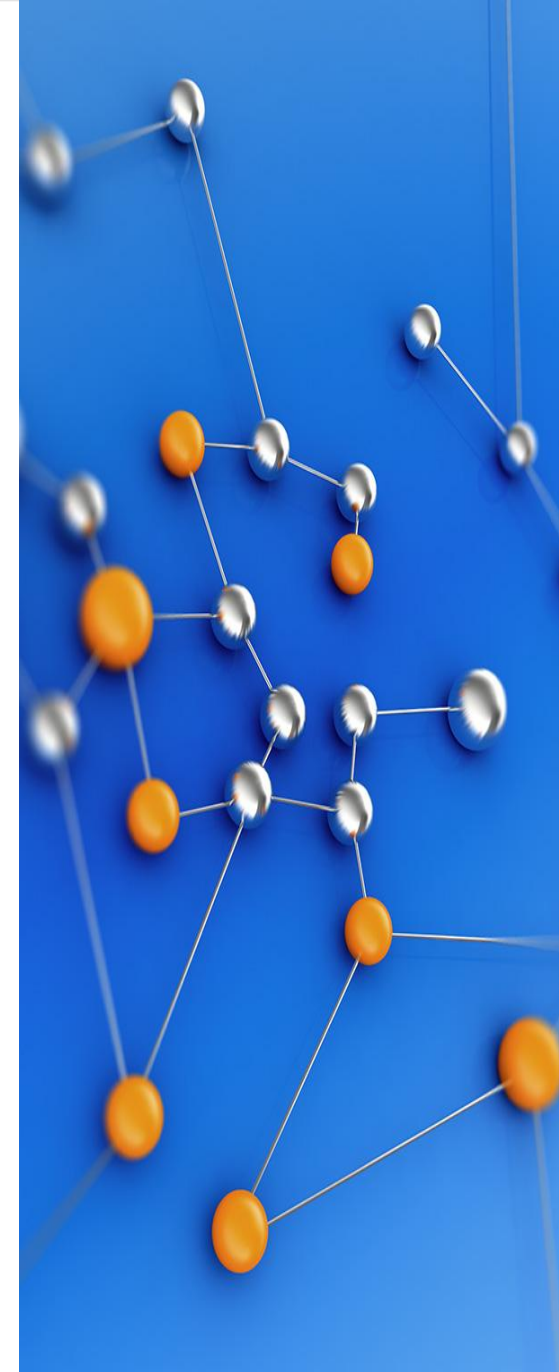
Czym jest *compliance*?

- programy zgodności w przedsiębiorstwie
- przestrzeganie przez przedsiębiorstwo wszelkich wiążących reguł prawnych
- we wszystkich dziedzinach i płaszczyznach, na których działa
- obejmuje także szereg innych, pozaprawnych reguł
- Według UOKiK: "*etyczny wymiar prowadzenia biznesu*"

Zgodność z przepisami

Obejmuje min:

- Doradztwo dotyczące przestrzegania przepisów prawa dla zarządu i rady nadzorczej
- Wczesne ostrzeżenie: analiza zmian legislacyjnych i przystosowanie działalności zakładu do nowych regulacji
- Analiza ryzyka wynikającego z nieprzystosowania działalności zakładu do wymogów prawnych
- Analiza działań podejmowanych przez organy kierownicze, które mogą tworzyć ryzyko działań niezgodnych z prawem

Kogo obejmują normy *compliance*? *Compliance* jako funkcja rozproszona

Jakie działania obejmuje *compliance*

- zgodność działalności przedsiębiorstwa z przepisami prawa polskiego i unijnego oraz zaleceniami instytucji nadzorczych i innych podmiotów mających wpływ na praktyki obowiązujące na rynkach finansowych;
- przeciwdziałanie praniu brudnych pieniędzy, finansowaniu terroryzmu, korupcji oraz innym nadużyciom wśród klientów, pracowników i kontrahentów, ochrona tajemnic prawnie chronionych
- ochrona informacji poufnych oraz danych osobowych, nadzór nad przepływem informacji poufnych
- nadzór nad tzw. "*murami chińskimi*";
- przeciwdziałanie manipulacjom na instrumentach finansowych
- kontrola transakcji prywatnych pracowników na instrumentach finansowych;
- zarządzanie konfliktami interesów

cd.

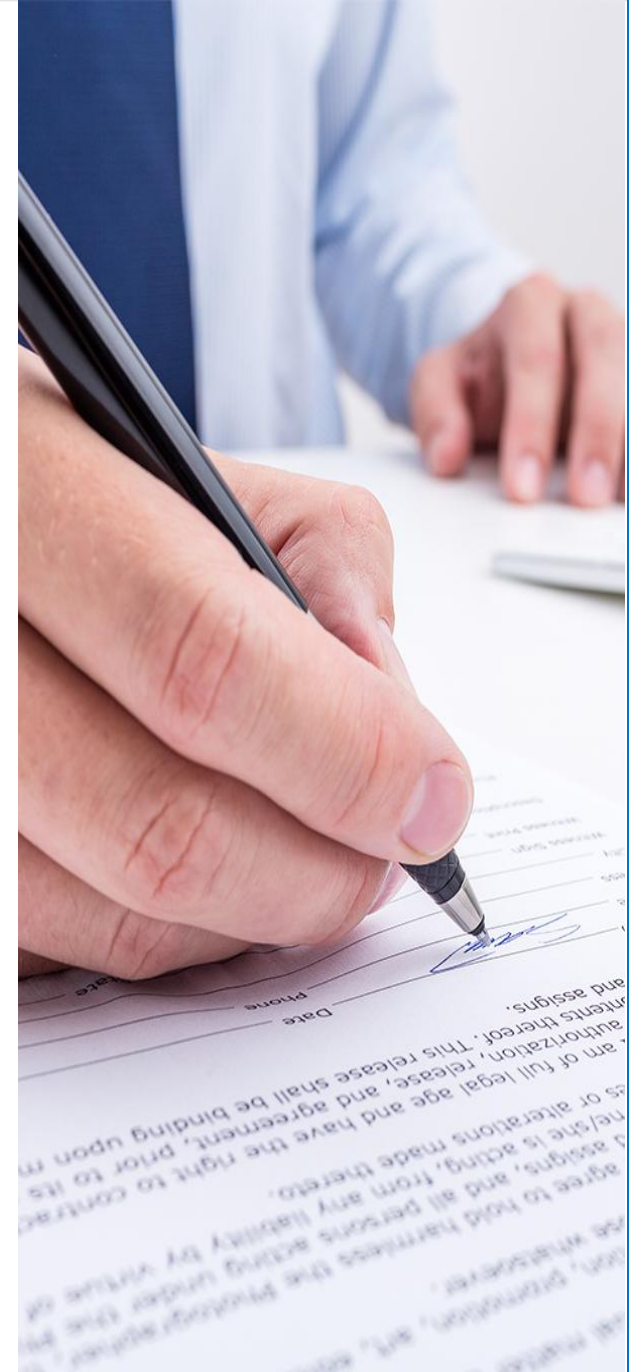
- zapewnienie, że pracownicy przedsiębiorstwa będą przestrzegać zasad etyki i odpowiednich praktyk rynkowych
- zarządzanie ryzykiem operacyjnym w obszarze *compliance*
- kontakty z instytucjami nadzorczymi, w tym dystrybucja korespondencji przesyłanej przez tej instytucje i odpowiedzi na jej zapytania
- zagadnienia związane z outsourcingiem ubezpieczeniowym
- rozpatrywanie skarg klientów i wspieranie w tym zakresie innych departamentów
- nadzór nad polityką związaną z otrzymywaniem i wręczeniem przez pracowników prezentów oraz organizacją imprez z udziałem klientów
- nadzór nad przesyłaniem do instytucji nadzorczych różnego rodzaju raportów wymaganych prawem
- przeprowadzanie szkoleń i akcji informacyjnych dla pracowników w zakresie kultury *compliance*.

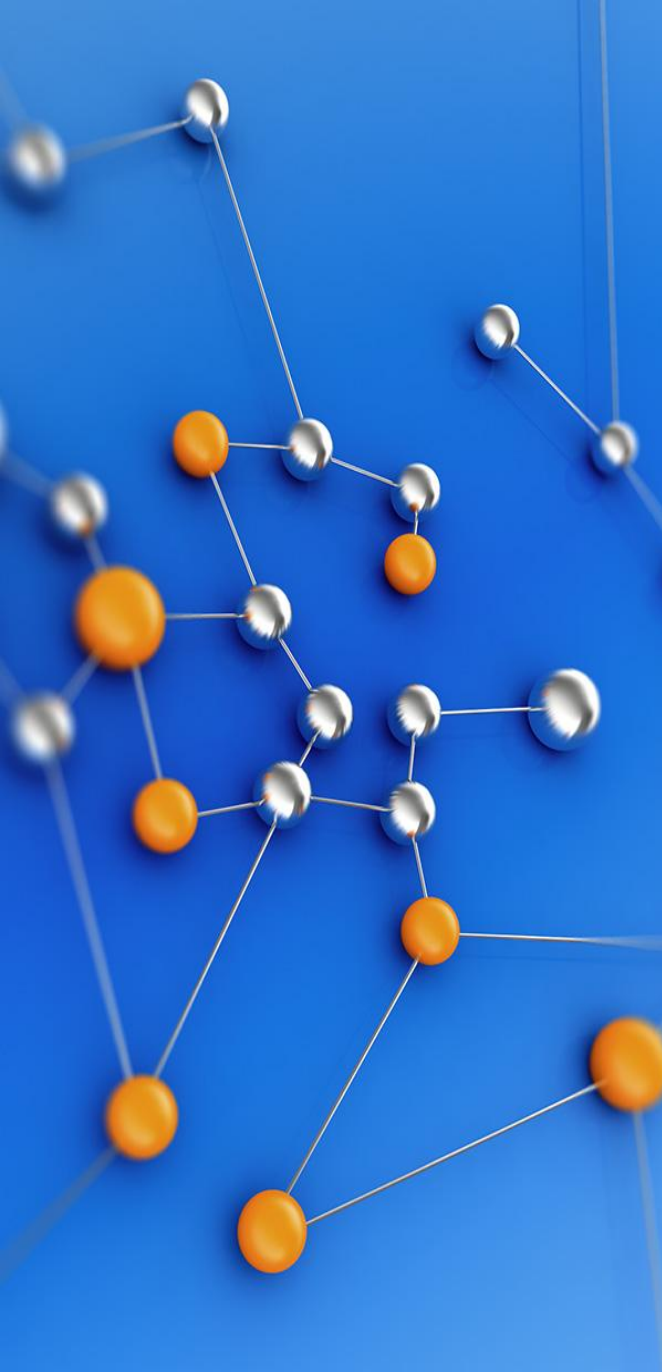

Co obejmuje funkcja audytu wewnętrznego?

Funkcja audytu wewnętrznego obejmuje ocenę adekwatności i efektywności:

- systemu kontroli wewnętrznej
- innych elementów systemu zarządzania

Niepołączalność funkcji audytu wewnętrznego

Funkcja audytu wewnętrznego jest obiektywna i niezależna od funkcji operacyjnych.

Osoba lub komórka organizacyjna wykonująca funkcję audytu wewnętrznego, z zastrzeżeniem art. 271 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/35, nie może wykonywać tej funkcji łącznie z innymi funkcjami należącymi do systemu zarządzania:

- jest to odpowiednie w odniesieniu do charakteru, skali i złożoności ryzyk charakterystycznych dla działalności zakładu;
- nie powstaje żaden konflikt interesów w odniesieniu do osób wykonujących funkcję audytu wewnętrznego;
- koszty utrzymania osób pełniących funkcję audytu wewnętrznego, które nie wykonują czynności w ramach innych kluczowych funkcji, stanowiłyby dla zakładu obciążenie kosztami nieproporcjonalnymi w stosunku do całkowitych wydatków administracyjnych.

Wyniki audytu

Wyniki i zalecenia audytu wewnętrznego

- informowanie zarządu

Zarząd zakładu

- określa, jakie działania mają zostać podjęte w odniesieniu do wyników i zaleceń audytu wewnętrznego

Rada nadzorcza

- odpowiada za weryfikację realizacji działań zarządu podjętych w związku z wynikami i zaleceniami audytu wewnętrznego

Co obejmuje funkcja aktuarialna?

- koordynacja ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności;
- zapewnienie adekwatności metodyki stosowanych modeli, jak również założeń przyjętych do ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności;
- ocena, czy dane wykorzystane do ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności są wystarczające i czy są odpowiedniej jakości;
- porównywanie najlepszych oszacowań z danymi wynikającymi ze zgromadzonych doświadczeń;
- informowanie zarządu i rady nadzorczej zakładu reasekuracji o wiarygodności i adekwatności ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności;

art. 66 Ustawy

cd:

- nadzorowanie ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności w przypadkach stosowania przybliżeń, w tym podejścia indywidualnego;
- wyrażanie opinii na temat ogólnej polityki przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia;
- wyrażanie opinii na temat adekwatności rozwiązań w zakresie reasekuracji;
- współpracowanie przy efektywnym wdrażaniu systemu zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie:
- modelowania ryzyka stanowiącego podstawę obliczeń kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego,
- własnej oceny ryzyka i wypłacalności z.u.
- ustalanie wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów rachunkowości.

art. 66 Ustawy

Model trzech linii obrony

	I LINIA OBRONY	II LINIA OBRONY	III LINIA OBRONY
Kogo dotyczy?	WŁAŚCICIELE RYZYKA	WŁAŚCICIELE PROCESU ZARZADZANIA RYZYKIEM	MONITORING PROCESU ZARZADZANIA RYZYKIEM
Jakie osoby obejmuje?	Właściciele biznesowi	Osoby opracowujące procedury w zakładzie	Osoby dokonujące niezależnej oceny zakładu
Jakie czynności obejmuje?	<ul style="list-style-type: none"> - Zarządzanie ryzykiem - Postępowanie zgodnie z określonymi procedurami procesu zarządzania ryzykiem - Identyfikowanie i ocena ryzyka - Odpowiedz na ryzyko 	<ul style="list-style-type: none"> - Opracowanie procedur zarządzania ryzykiem - Powiązanie zarządzania ryzykiem ze strategią spółki - Doradzanie i koordynowanie działań właścicieli biznesowych - Identyfikowanie trendów, synergii i szans - Kontakt pomiędzy trzecią i pierwszą linią obrony - Wykonywanie procesu zarządzania ryzykiem dla określonych grup ryzyka (np. ryzyko kredytowe) 	<ul style="list-style-type: none"> - Niezależna ocena adekwatności procesu zarządzania ryzykiem
Jakich funkcji dotyczy?	<ul style="list-style-type: none"> • Zarządzanie ryzykiem 	<ul style="list-style-type: none"> • Zarządzanie ryzykiem • Compliance • Aktuariat 	Audyt wewnętrzny

Funkcje kluczowe

Kim są osoby kluczowe?

Osoby pełniące kluczowe funkcje obejmują

- *członków zarządu*
- *członków rady nadzorczej*
- *osoby nadzorujące w takim zakładzie inne kluczowe funkcje (w szczególności zarządzania ryzykiem, funkcję zgodności z przepisami, funkcję audytu wewnętrznego i funkcję aktuarialną)*

Zadania Zarządu i Rady Nadzorczej w systemie Wypłatcalność II

Zadania Zarządu	Zadania Rady Nadzorczej
<ul style="list-style-type: none"> • Przegląd systemu zarządzania • Ustanowienie systemu kontroli wewnętrznej • Ustanowienie strategii zarządzania ryzykiem • Przyjęcie odpowiednich polityk dotyczących organizacji funkcji kluczowych • Przegląd wdrożonych polityk • Ocena przyjętych rozwiązań w zakresie zarządzania ryzykiem • Zapewnienie efektywnego działania funkcji kluczowych • Informowanie Rady Nadzorczej o skuteczności funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej oraz systemu zarządzania	<ul style="list-style-type: none"> • Nadzorowanie projektów oraz procesów operacyjnych. • Nadzorowanie zgodności systemu zarządzania ryzykiem ze strategią, działalnością i planem finansowym • Nadzór nad kontrolą wewnętrzną • Zatwierdzanie: karty audytu i planu audytu wewnętrznego, zmian na stanowiskach osób kluczowych, zatwierdzanie budżetu i wynagrodzenia • Ocena działalności poszczególnych funkcji systemu zarządzania

Wymogi indywidualne co do osób sprawujących funkcje kluczowe

Członek Zarządu

Członek Rady Nadzorczej

Osoba nadzorująca inne funkcje kluczowe

- posiada pełną zdolność do czynności prawnych
  - posiada wyższe wykształcenie uzyskane w Rzeczypospolitej Polskiej lub uzyskane w innym państwie wykształcenie będące wykształceniem wyższym w rozumieniu właściwych przepisów tego państwa
  - nie była skazana za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe prawomocnym wyrokiem sądu
-
- daje rękojmię prowadzenia spraw zakładu w sposób należyty.
- daje rękojmię należytego wykonywania swojej funkcji.
- posiada doświadczenie zawodowe niezbędne do wykonywania nadzorowanej kluczowej funkcji
  - daje rękojmię wykonywania zadań w sposób należyty.

art. 48 Ustawy

Kolektywne wymogi dotyczące członków zarządu – przesłanki pozytywne

- Co najmniej połowa członków z. r. w tym prezes zarządu oraz członek zarządu odpowiedzialny za zarządzanie ryzykiem, posiada udowodnioną znajomość języka polskiego.
- Co najmniej połowa członków zarządu z. r., w tym prezes zarządu oraz członek zarządu odpowiedzialny za zarządzanie ryzykiem, posiada doświadczenie zawodowe niezbędne lub zakładem reasekuracji.

art. 50 ust. 4, 6 Ustawy

Wymogi dotyczące rękojmi prowadzenia spraw zakładu w sposób należyty - kompetencje

Ocena kompetencji danej osoby obejmuje ocenę :

- kwalifikacji zawodowych i formalnych,
- wiedzy
- odpowiedniego doświadczenia w sektorze ubezpieczeniowym, innych sektorach finansowych lub innych rodzajach działalności
- uwzględnia obowiązki powierzone tej osobie
- zapewnia należyte zróżnicowanie kwalifikacji, wiedzy i odpowiedniego doświadczenia gwarantujące profesjonalizm w zarządzaniu zakładem i jego nadzorowaniu

art. 273 Rozporządzenia Wykonawczego KE

Wymogi dotyczące rękojmi prowadzenia spraw zakładu w sposób należyty

Rozporządzenie wykonawcze KE (Motyw 100, art. 273)

- Aby ocenić reputację osób, które faktycznie zarządzają lub wykonują czynności w ramach innych kluczowych funkcji, należy zbadać ich wcześniejsze działania w celu sprawdzenia, czy osoby te są zdolne do skutecznego wykonywania swoich obowiązków zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi i wytycznymi, które mają zastosowanie
- Ocena reputacji (...) obejmuje ocenę uczciwości i prawidłowej sytuacji finansowej (...) w oparciu o informacje dotyczące jej charakteru oraz postępowania w życiu prywatnym i zawodowym, w tym dotyczące kwestii karnych, finansowych i nadzorczych mających znaczenie do celów oceny.

Wytyczne EIOPA dotyczące systemu zarządzania (Wytyczna 12)

(...) zakład przeprowadził ocenę takiej osoby **pod kątem jej**

- uczciwości
- sytuacji finansowej
- opierając się na istotnych przesłankach dotyczących jej charakteru, wzorców zachowań i zasad prowadzenia działalności gospodarczej, w tym wszelkich aspektów kryminalnych, finansowych i nadzorczych, niezależnie od jurysdykcji

Osoby nadzorujące inne funkcje kluczowe - obowiązki notyfikacyjne

Zakład informuje organ nadzoru o zmianach na stanowiskach osób nadzorujących inne kluczowe funkcje, w terminie 7 dni od dnia dokonania zmiany

W przypadku gdy osoba pełniąca kluczową funkcję nie spełnia wymagań określonych w przepisach ustawy, organ nadzoru może, w drodze decyzji, stwierdzić niespełnienie przez daną osobę wymagań dotyczących pełnienia kluczowej funkcji.

Z dniem doręczenia decyzji:

- akt powołania członka zarządu lub członka rady nadzorczej, którego dotyczy decyzja, nie wywołuje skutków prawnych
- mandat członka zarządu lub członka rady nadzorczej wygasa.
- dyrektor głównego oddziału lub jego zastępca nie może pełnić swojej funkcji
- osoba, której zakład powierzył pełnienie innej kluczowej funkcji, nie może pełnić swojej funkcji.

Dominujący podmiot ubezpieczeniowy oraz dominujący podmiot nieregulowanym

- Art. 414.

Do osób, które faktycznie zarządzają dominującym podmiotem ubezpieczeniowym lub dominującym podmiotem nieregulowanym, przepisy art. 48 i art. 49 stosuje się odpowiednio.

KNF ma zatem prawo do kontroli spełnienia wymogów wobec osób pełniących funkcje kluczowe w podmiocie dominującym.

Osoby te powinny być notyfikowane KNF zgodnie z procedurą określoną w art. 49 Ustawy.

Odpowiedzialność zakładu

*Jeżeli zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji po doręczeniu przez organ nadzoru decyzji stwierdzającej niespełnienie wymagań dotyczących pełnienia kluczowej funkcji dopuszcza osobę, której ta decyzja dotyczy, do pełnienia danej kluczowej funkcji, **organ nadzoru może, w drodze decyzji, nałożyć na zakład ubezpieczeń karę pieniężną do wysokości 0,5% składki przypisanej brutto wykazanej przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji w sprawozdaniu finansowym, za poprzedni rok obrotowy, a w przypadku gdy zakład nie wykonywał działalności lub uzyskał składkę przypisaną brutto poniżej 20 mln złotych – do wysokości 100 000 złotych.***

art. 362 ust. 6 Ustawy

Odpowiedzialność osób pełniących funkcje kluczowe

Kara pieniężna

- nakładana na członka zarządu zakładu ubezpieczeń lub prokurenta do wysokości odpowiadającej ich trzykrotnemu przeciętnemu miesięcznemu wynagrodzeniu z ostatnich 12 miesięcy, a jeżeli nie można ustalić przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z ostatnich 12 miesięcy – do wysokości 100 000 złotych
- może zostać nałożona na byłego członka zarządu, jeżeli osoba ta pełniła funkcję w okresie, w którym zalecenia lub decyzje organu nadzoru nie były przez ten zakład ubezpieczeń wykonywane

Zawieszenie w czynnościach

- członka zarządu zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji do czasu rozpatrzenia wniosku o jego odwołanie na najbliższym posiedzeniu organu uprawnionego do jego odwołania

Wniosek do organu

- wystąpić do właściwego organu zakładu ubezpieczeń lub innego uprawnionego podmiotu z wnioskiem o **odwołanie członka zarządu** lub odwołanie udzielonej prokury, ze wskazaniem terminu, w którym wniosek ten zostanie rozpatrzony

art. 362 ust. 1 pkt 1,3,4 & ust. 3 Ustawy

**Dziękuję za
uwagę**